

Hvordan står det til i spesialisthelsetjenesten?

Ivar Eriksen, Eierdirektør, Helse Vest RHF

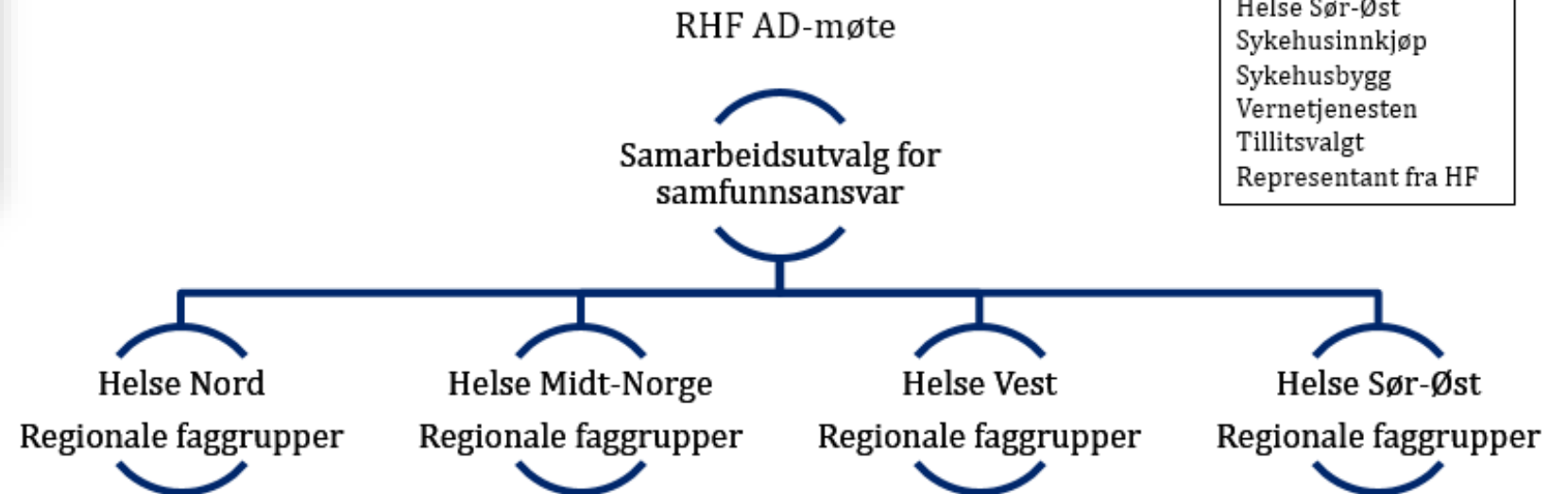

Samarbeidsutvalg for samfunnsansvar

Samarbeidsutvalg:

Helse Nord
Helse Midt-Norge
Helse Vest
Helse Sør-Øst
Sykehusinnkjøp
Sykehusbygg
Vernetjenesten
Tillitsvalgt
Representant fra HF

Spesialisthelsetjenestens klima- og miljømål

Innen 2030 redusere CO₂ e-utslipp med 40 prosent

Langsiktig mål: Klimanøytralt innen 2045

Redusere forekomsten av helseteneste-assosierte infeksjonar.

Andel produkt utan helse- og miljøskadelege stoff skal vere 75 %.

Redusere energiforbruket med 20 % og auke andelen gjenvinningskraft.

Andel polikliniske konsultasjonar over video og telefon skal vere minimum 20 %.

Redusere unødvendig forbruk og auke materialgjenvinning og ombruk

Fossilfri verksemd innan 2030, og redusert reiseverksemd for medarbeidarar.

Berekraftig skjøtsel av natur.

MiljøbevisAste medarbeidarar i alle einingar.

Topp 10 utslippsreduksjon (40% målet)

Helseforetak	Utslippsreduksjon 2019-2024
Oslo universitetssykehus	26 %
Sørlandet sykehus	16 %
Finnmarksykehuset	16 %
Helse Nord-Trøndelag	15 %
Akershus universitetssykehus	13 %
Helgelandsykehuset	13 %
St. Olavs hospital	11 %
Sykehuset Innlandet	11 %
Sykehuset Østfold	11 %
Universitetssykehuset Nord-Norge	10 %

Oslo universitetssykehus

26 prosent reduksjon i utslipp fra 2019-2024.

31 800 tonn CO2 i utslippsreduksjon.

25 180 tonn CO2 er knyttet til energiltak.

3 400 tonn CO2 utfasing fyringsolje.

1 800 tonn CO2 utfasing Desfluran.

54 prosent av sykehusets kjøretøy er elbiler. Alle akuttbiler er elbiler.

Sørlandet sykehus

16 prosent reduksjon i utslipp fra 2019-2024.

4 360 tonn CO2 i utslippsreduksjon.

1800 tonn CO2 reduksjon fra energiltak

1000 tonn CO2 reduksjon i bruk av lystgass

700 tonn CO2 utfasing Desfluran

660 tonn CO2 reduksjon i pasientreiser.

300 tonn CO2 reduksjon i tjenestereiser.

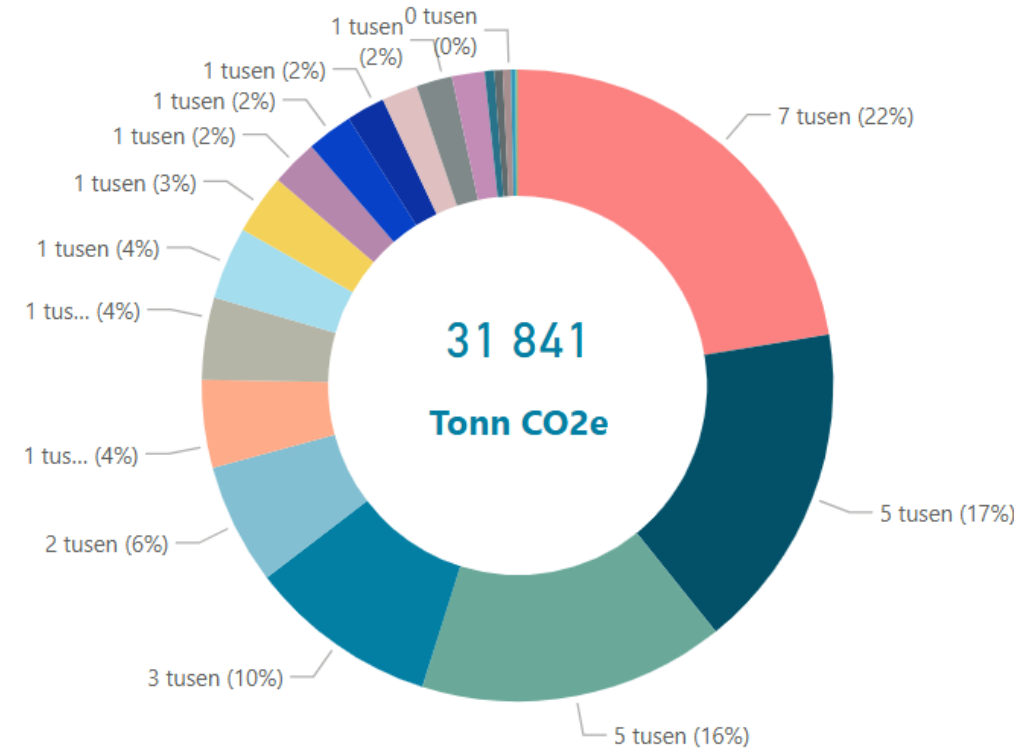
Finnmarksykehuset

16 prosent reduksjon i utslipp fra 2019-2024.

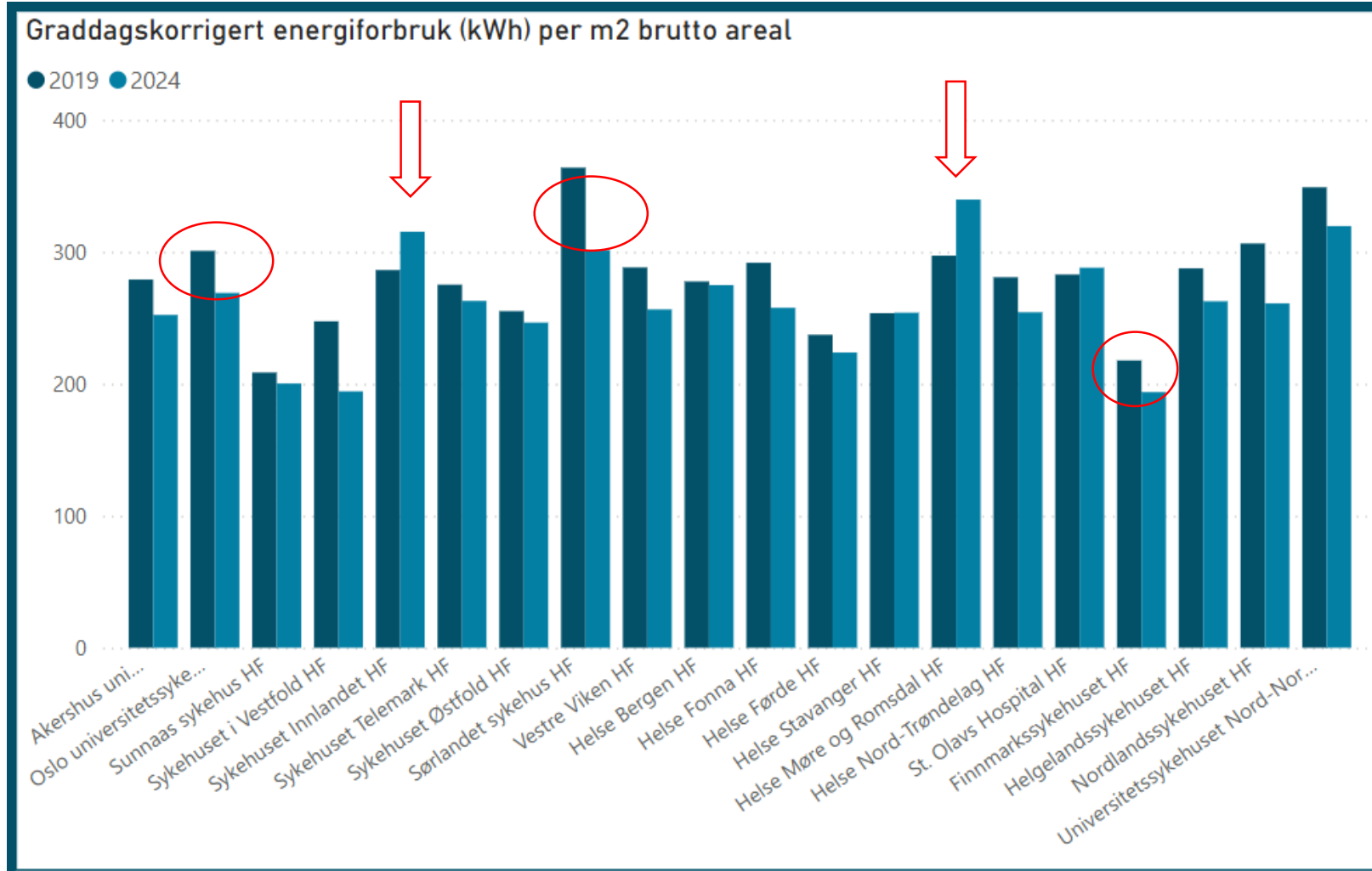
3 100 tonn CO₂ i utslippsreduksjon.

Pasientreiser er den største utslippskilden:

- **17,4 %** video- og telefonkonsultasjoner
- Krav om nullutslipp kjøretøy i anbud
- Reduksjon i bruk av drosjeturer og økt samkjøring på lokalturer
- Kontinuerlig fokus på planlegging av polikliniske timer. Planlegger for at pasienter som har flere polikliniske avtaler, kan ta disse på samme turen.

Sykehuset Innlandet og Helse Møre og Romsdal

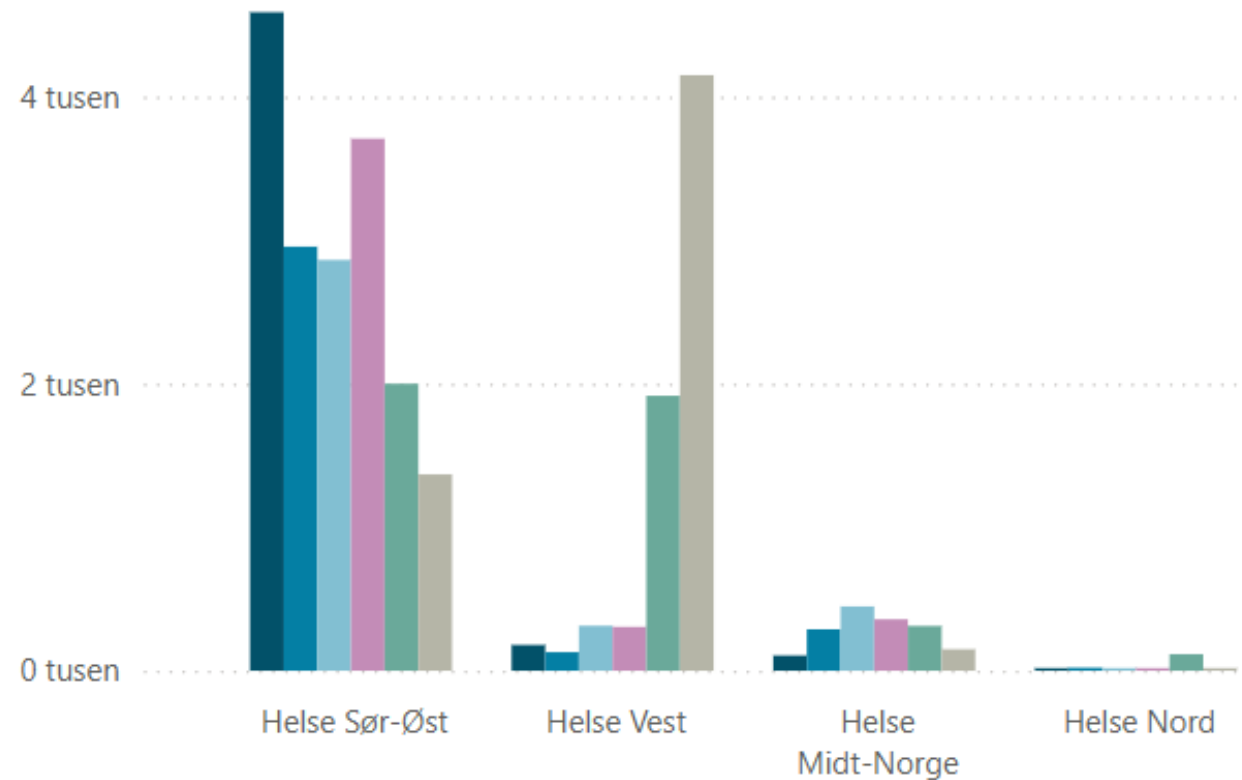
2 av 20 sykehus har en betydelig økning i graddagskorrigert energiforbruk 2019-2024.

Utgangspunktet før 2019 var ulikt. Flere HF hadde gjennomført ENØK tiltak

Helse Bergen – fyringsolje

Utslipp fyringsolje (CO₂e)

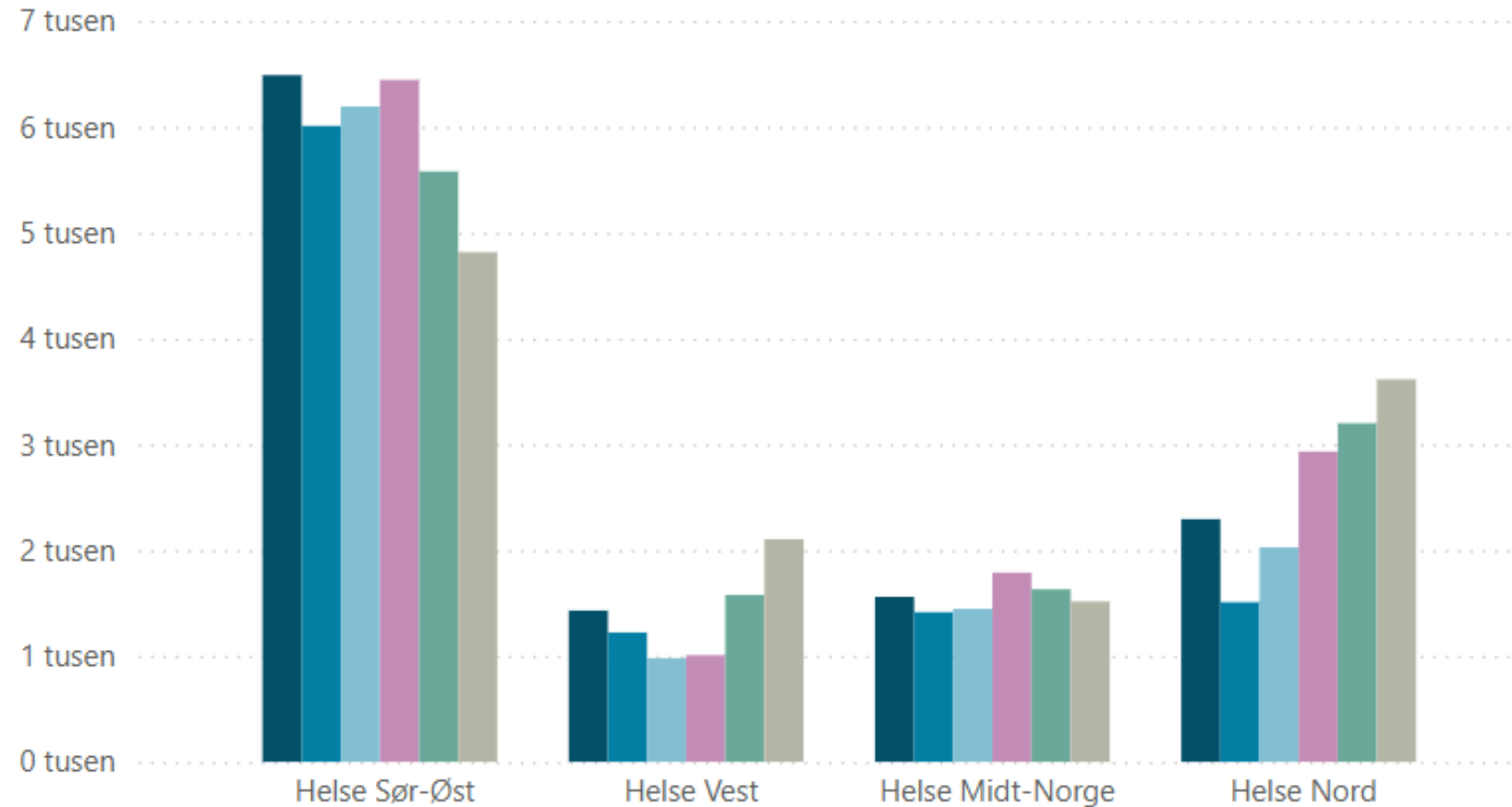
År ● 2019 ● 2020 ● 2021 ● 2022 ● 2023 ● 2024

Nordlandsykehuset – lystgass

Utslipp lystgass (CO2e)

År ● 2019 ● 2020 ● 2021 ● 2022 ● 2023 ● 2024

Gode resultater

- I 2024 reduserte SiV energiforbruket med 22,9 prosent sammenlignet med 2019.

«For å nå miljømålet startet servicedivisjonen i 2022 ansettelse av viktig kompetanse og oppbygging av et eget teknisk team hvor man systematisk jobber med optimalisering og utbedring av ventilasjon, varme- kjølesystemer, romregulering og innemiljø»

Byggteknisk sjef Bjørn Langjordet ved SiV.

SiV har redusert energiforbruket med 20 prosent

SiV er det første sykehuset som har nådd klima og miljømålet med å redusere energiforbruket med 20 prosent innen 2030.

| Publisert 20.03.2025

Andreas Sørensen, Bjørn Langjordet og Martin Olsen.

Region

Alle

Helseforetak

Akershus universitetssykehus HF

-29,0 %

Endring i utslipp fra 2019 til 2030

-18,7 %

Endring i utslipp fra 2024 til 2030

Hovedkategori

Alle

Kategori

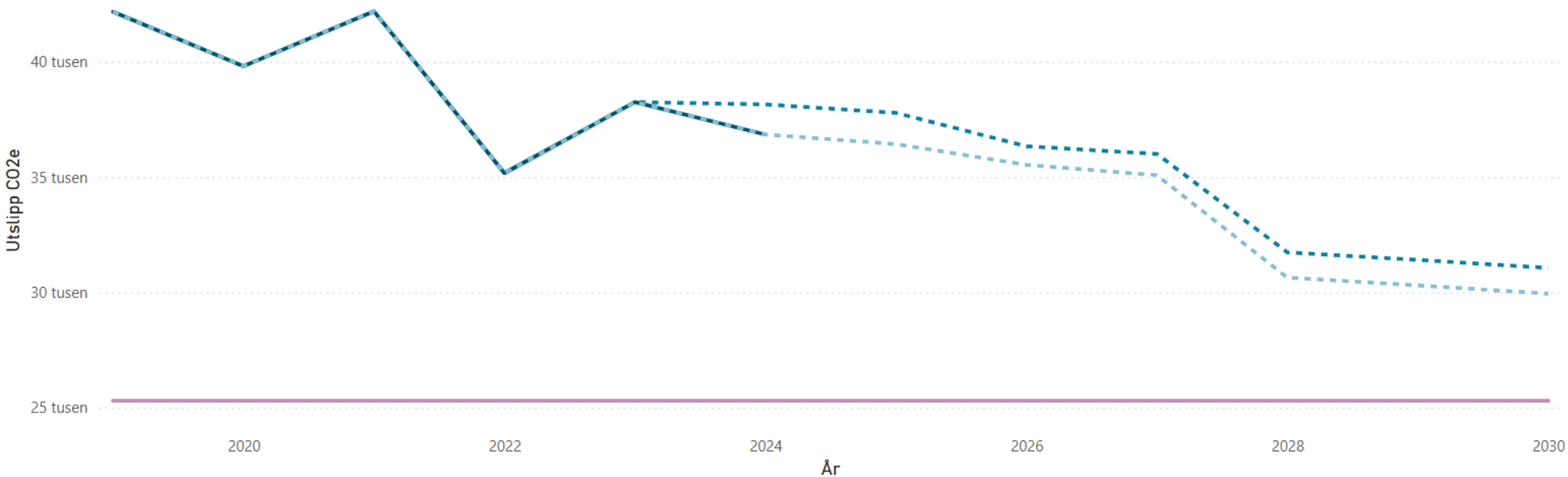
Alle

Alle tiltak

Planlagte tiltak

Utslipp CO2e per år

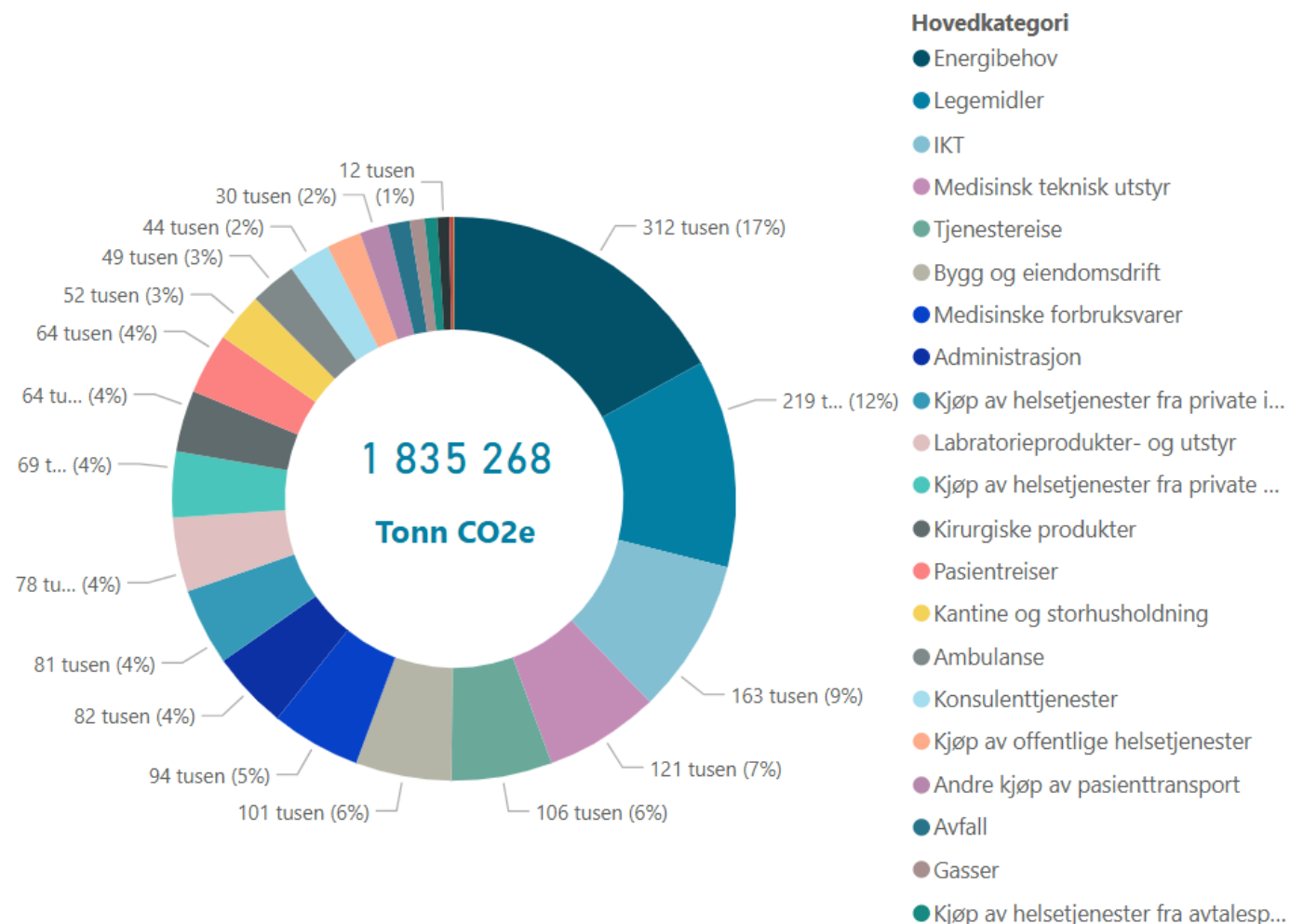
● Faktisk utslipp ● Estimert utslipp 2023 ● Estimert utslipp 2024 ● 40% reduksjon fra 2019

Utslippsbanene inneholder kun data fra følgende hovedkategorier: Energibehov, Gasser, Pasientreiser og Tjenestereise.

CO2-utslipp fra sykehusdrift

- Materialforbruk i Norge ligger 70 prosent over europeisk gjennomsnitt og er mer enn tre ganger det planeten tåler.
- 80 prosent av CO2-utslipp fra spesialisthelsetjenesten kommer fra scope 3/kjøp av varer og tjenester.

12 ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON

Redusere
unødvendig forbruk,
øke ombruk og
materialgjenvinning

09/01/2016

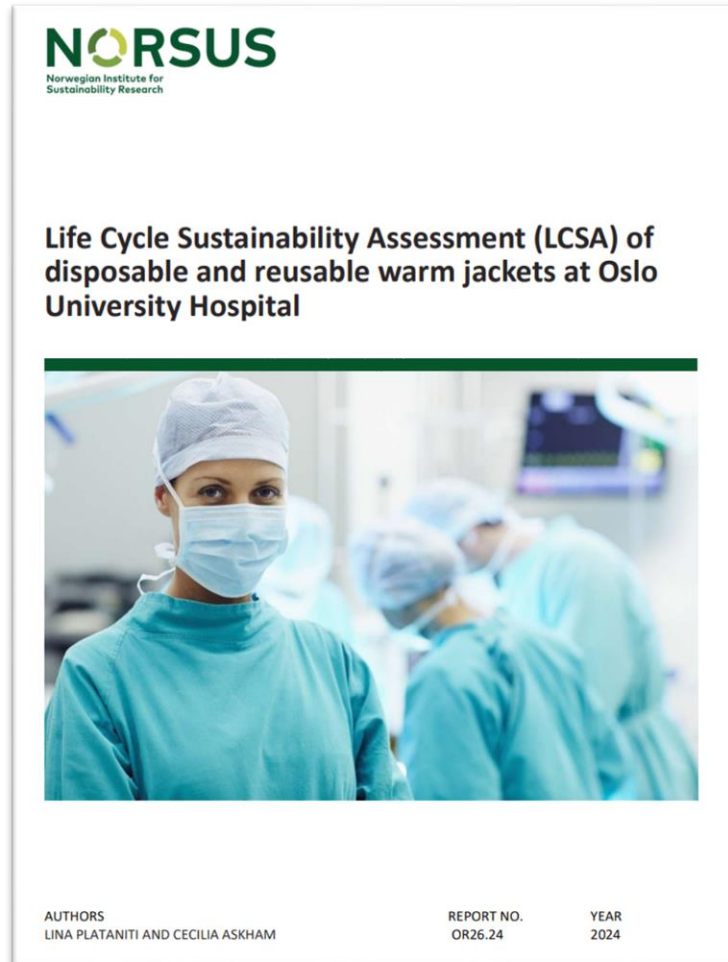

Engangs varmekjapper

320 000

Årlig forbruk av engangs
varmekjapper i OUS HF

25. NOVEMBER 2024

No ryk eingongsvarmekjakkene

I 2020 var ikkje eingongsvarmekjapper eit produkt som vart kjøpt inn til sjukehusa i Helse Vest, medan i 2023 blei det brukt 120 000 eingongsjakker i Helse Bergen åleine. Noreg er blant landa med høgast materialforbruk, men no skal forbruket ned.

Nye Drammen sykehus

Engangs varmekjaker er tatt ut av sortiment på Nye Drammen sykehus.

Tilbake til 2019-nivå

Slik kan du redusere
unødvendig bruk av
engangshansker!

PLAST *SMART*
SYKEHUS

TEGNEHANNE FOR FHI

Hansker – bare når det trengs!

- Kontakt med kroppsvæsker
- Kontakt med skadelige medikamenter/kjemikalier
- Sår eller eksem på hendene
- Når anbefalt ved kjent smitte

STOPP – TENK – GJØR EN FORSKJELL

 Regionale kompetansesentre
i smittevern

 FHI
Folkelivshelseinstituttet

KUTTE BYTTE SORTERE UT

Rundt 60 millioner munnbind havner i avfallet årlig fra norske sykehus. Som med engangshansker har koronaepidemien bidratt til økt bruk som bør avlæres ([Plastsmart Sykehus](#)).

I eierskapsmeldingen «Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap» stiller staten tydelige forventninger til oss som en offentlig virksomhet. Det er særlig vekt på sosiale forhold, miljøforhold og økonomiske forhold.

Tiltak

Gjennomgang av lagerrutiner for tøy, medisin og forbruksvarer

Merk hyller med pris for utstyret som ligger der

Gjennomfør aktiviteter med fokus på rett hanskebruk

Gjennomfør aktiviteter med fokus på rett bruk av munnbind

Gjennomgang av rutiner for bruk av smittefrakker i avdelingen

Hvorfor

Å kaste utgåtte legemidler og forbruksvarer er negativt for både miljøet og økonomien.

Eks. på utførelse:

- [Ryddet seg til milliongevinst](#)

I [Plastsmart Sykehus](#) fremkom det gjennom intervjuer med ansatte at bevissthet om pris førte til redusert forbruk.

I følge FHI er det et overforbruk i helsetjenesten på om lag 30 %. På handhygienedagen i 2024 var temaet overforbruk av hansker. Les mer [her](#).

Eks. på utførelse:

- [Slik kan du redusere unødvendig bruk av engangshansker!](#)

Som med hansker, kan vi anta at vi har et overforbruk av munnbind.

Årlig brennes over 2 000 tonn plasttekstiler som operasjonsklær, smittefrakker, varmejakker, duker og underlag etter engangsbruk. Sykehusene har gode vaskeløsninger for gjenbrukstekstiler, og flere typer tekstiler kan inkluderes i denne strømmen.

Miljøgevinst

- Reduserer avfallsmengden.
- Sparer ressurser ved å redusere produksjon og transport.
- Reduserer CO2-utslipp gjennom færre leveranser.

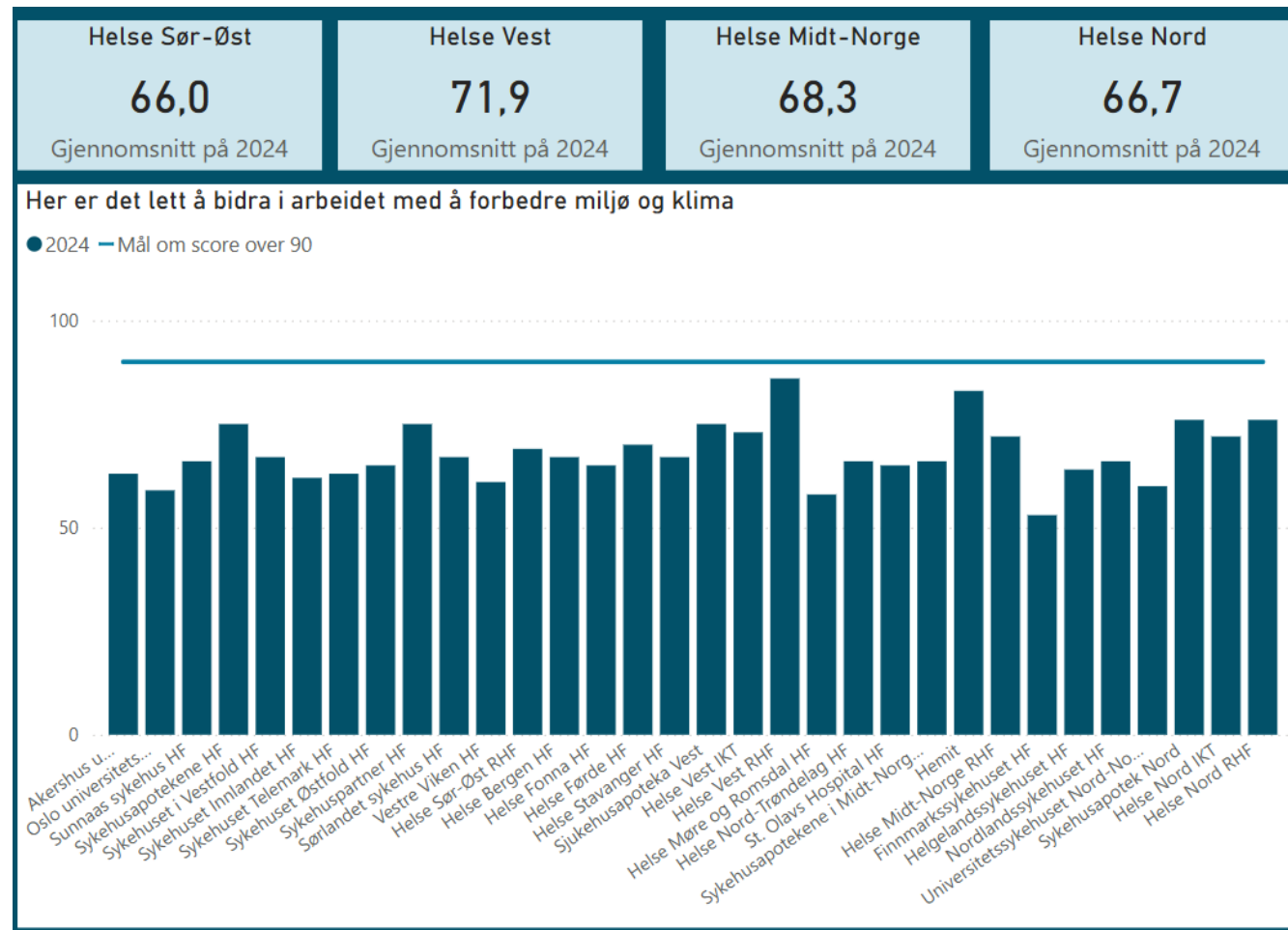
- Kan medføre at ansatte venter med å åpne utstyr til det er sikkert at det skal brukes.
- Forbedrer lagerstyring og reduserer kostnader.

- Økonomiske besparelser.
- Mindre belastning på miljøet grunnet redusert produksjon og avfall.
- Redusert forekomst av hudirritasjon på hendene.
- Forbedret etterlevelse av håndhygiene.

- Økonomiske besparelser.
- Mindre belastning på miljøet grunnet redusert produksjon og avfall.

- Økonomiske besparelser.
- Mindre belastning på miljøet grunnet redusert produksjon og avfall.

Hvordan få med medarbeiderne?

136 974

Årsverk i spesialisthelsetjenesten

Klimalagspilleren, influenseren og miljøkrigeren

Det finnes mange engasjerte medarbeidere i sykehusene i Norge. Her kan du lese om tre av dem!

[Klimalagspielaren Hilde Elvebakk Hjelmeland - Helse Førde HF](#)

[Miljø-influensaren Helle Akselsen - Helse Vest RHF](#)

[Miljøkrigaren Yngve Urskar Mathisen - Helse Vest RHF](#)

Topplederssamling i Helse Vest oktober 2024

tema: overforbruk og overgang til flergangsutstyr

Stort engasjement!

Viste frem egne tiltak for en mer bærekraftig drift

Ser redusert forbruk i sammenheng med prioritering og økonomi

Ser flergangsutstyr i sammenheng med beredskap

Samme tema på nasjonal
direktørsamling i november 2024

Samarbeidsutvalget diskuterer

- Rapporterer vi på de mest vesentlige områdene?
- Har vi riktige indikator?
- Bør vi revidere våre mål?
- Når vi målene våre?
- Gjeninnføre «Klima og samfunnsansvarspris»?

Takk for meg